

Solleröloppet

Midsommar utan Sollerön är ingen midsommar. Så tycker många, och då handlar det oftast om cykelsport. Solleröloppet, som har blivit en riktig cykelklassiker, körs i år för 75:e gången.

Sträckan Siljan-Orsasjön runt, 182 km, går som vanligt på midsommarafton, och på midsommardagen körs Soldvarvi, 2,5 km x 20 varv, runt, runt på själva ön.

Så många lopp! Imponerande! Hur började allt detta, undrar en nyfiken, som aldrig tidigare ägnat något större intresse åt idrottsliga aktiviteter. Om det nu är 75:e gången, då borde första loppet ha körts 1935. D.v.s. traditionen är lika lång som mitt eget liv. Så träffade jag Rull Bror Jönsson en dag, i Kopen där alla råkas, och han sade: ”Någon borde väl skriva något i Sool-Öen om Solleröloppet som firar jubileum i år. Jag minns så väl första loppet, för jag var där. Det var 1934, start och mål i Gesunda. Programhäftet har jag sparat. Kom hem till mig en dag så får du se!”

Sagt och gjort. Jag tog min gamla bandspelare och knallade upp till Bror. Min första fråga som sportjournalist måste ju bli: ”Har du räknat rätt? Jag får det till 76:e gången.” Förklaring får jag. Loppet blev inställt 1940, för då var det krig i Europa, och alla pojkar var borta på militärtjänst. Andra frågan: ”Varför var det start och mål i Gesunda? Det fanns ju bro ut till Sollerön. Var ”flot-bruni” för dålig? Full med spik? Saken var den, att arbeten pågick för fullt med en ny bro, och vägbanken med anslutningar förbättrades. Det var alltså inte läge för någon cykeltävling mellan Sollerön och Gesunda sommaren 1934. (”Ny-bruni” blev färdig året därpå. Om detta finns att läsa i Sool-Öen 1995.)

Bror, som då var 12 år fyllda, var redan mycket intresserad av idrott och allt som hände runt omkring i trakten. Han hade inte tillgång till någon cykel, så han gick till fots den ca 6 km långa vägen mellan Rullbo och Gesunda för att uppleva detta stora sportevenemang. När han väl kom fram hade starten redan gått, men han inväntade målgången. Medan han strosade runt där på landsvägen genom byn gjorde han ett riktigt fynd. Han hittade ett programhäfte som någon hade tappat. Ett litet häfte som Bror har sparat i alla år, och som jag nu skulle få ta del

av. Och nu inträffade det som en verklig sportjournalist aldrig skulle råka ut för. Jag blev nämligen mycket mer intresserad av annonserna i programmet än av själva loppet. Några exempel:

L. KALÉNS KAFÉ, -Gesunda -. Rekommenderas!

GESUNDA KAFFESTUGA (Fru Maria Andersson) Rekommenderas! Rum för resande. Servering av Kaffe, Saft och Läskedrycker. Rikstelefon 3.

EDRA INKÖP i manufaktur och korta varor gör ni bäst och billigast hos AXEL LARSSON Sollerön.

SOLLERÖ KAFFESTUGA (Kristina Erlandsson) Rekommenderas! Rikstelefon 22.

Och många andra annonser från Mora, Orsa och Våmhus.

Till Solleröloppet hör också festligheter på idrottsparken, och så gjorde det även då. På programmets baksida finns en lockande annons om fest och dans. Dock – gammeldansan tar slut kl. 9, därefter blir det modernt!

P R O G R A M

för

Sollerö I. F:s Nationella cykeltävling

Sollerö-Loppet

Söndagen d. 19 Aug. 1934

Start och mål vid Sollerö Kaffestuga

Pris 25 öre Programmet gäller som inträdesbiljet till tävlingen

Prisutdelningen

förrättas
i Sollerö Idrottspark

Omedelbart därefter börjar fester
med gammaldans till kl. 9 e. m.
Därefter modern dans

Musik: Folkes Dansorkester

Brors gamla program, fram- och baksidan

När jag på häftets framsida börjar granska annonseringen för själva loppet, blir jag fundersam. Det är något som inte stämmer. Där står: "Start och mål vid Sollerö Kaffestuga". Och datumet är 19 augusti. Så sent på sommaren! Nu måste jag börja leta efter hjälp. Var finns något skrivet som kan hjälpa mig att få ord-

ning på journalistiken? Jag går till Mora Tidning, för där arbetar ju solleröbon Gunnar Bäcke, som är ”riktig” sportjournalist. Han visar mig ett 60-års jubileumshäfte från 1994, där han skrivit en historik om Solleröloppet, och det börjar ljusna för mig. Jag citerar:

När tanken på en cykeltävling lades fram vid Sollerö IF:s årsmöte 1933, eftersom det fanns många cyklister på orten, var det många som var skeptiska. Men entusiaster som Einar Hallin, Gustav Svensson, Jannes Brandt och så förstas Mr Sollerölopp Arvid Knutz gav inte upp. Under 1934 började man ragga upp ett startfält till det första Solleröloppet.

Söndagen den 17 juni stod 31 cyklister uppradade i Gesunda för att åka de ca 12 milen runt Siljan, Då, för 60 år sedan, handlade det om tempolopp runt Siljan. Cyklisterna gav sig i väg med två minuters mellanrum. Segrade gjorde hemmåkaren Herman Öhman.

Redan året därpå flyttades tävlingen ut på ön. Och tävlingscentrum då var Norningården. Herman var också den som gav tävlingen dess namn, ”Solleröloppet”, det skedde inför 1935 års tävling.

Nu hade jag kommit igång... I en låda därhemma hittade jag SIF-BLADET från 1947, Sollerö Idrottsförenings minnesskrift, utgiven med anledning av föreningens 25-årsjubileum. Redaktör: D. Carl Olsson, ansvarig utgivare: Arvid Knutz, stav- och tryckfelsniss: Bus Nils Mattsson. Solleröloppet har givetvis ett eget kapitel av Akz, där den exakta månaden för första loppet är angivet – nämligen juni 1934. Här beskrivs denna vackra junisöndag, med start och mål i Gesunda, och där segraren blev vår egen Herman Öhman..

Citat: Men det var inte bara denna tävling som sektionen genomförde detta år. Den anordnade också DM-tävlingar och Orsasjön runt med start och mål på Sollerön. Segrare i den tävlingen blev även en Solleröbo, nämligen Oskar Danielsson.

Där kom alltså förklaringen. Brors tävlingsprogram handlade inte om det första Solleröloppet i SIF:s regi, utan det var en annan cykeltävling, ”Solleröloppet”, som gick av stapeln den 19 augusti 1934, med start och mål vid Sollerö Kaffestuga.

Detta var tydligen inte den första cykeltävlingen på Sollerön. Sarlas Börje är lycklig innehavare av ett program från 1932 där man annonserar om D.M. tävlingar på Sollerön med start och mål å Bengtsarvsvägen. Samt naturligtvis trevlig sommarfest med föstklassig dansmusik, fri dans, entré 50 öre. Lördag kväll den 30 juli detta år kördes 10 km, klass C och 10 km klass A+B. Dagen därpå kl. 8 på morgonen kördes 100 km, klass A+B samt 50 km klass C.

Även detta programhäfte innehåller intressanta annonser, som t.ex.:
CYKLISTER och fotgängare! Drick Edert kaffe på CAFÉ VALBORG, Sollerön.
Servering av kaffe, läskedrycker, mjölk och smörgåsar m.m.

BILSTATION Ring Sollerön 25!

HARRY CARLSSONS HERR -& DAMSKRÄDDERI, Sollerön. Rekommenderas! Förstklassigt arbete till billigaste priser. Reparationer och pressningar utföras omsorgsfullt.

AMATÖRFOTOGRAFER! Vid behov av film, plåtar, papper m.m. Framkallning och kopiering. Vänd Eder med förtroende till BRÖDERNA MATSSON, Sollerön.

I Sollerö IF:s 75-års jubileumsskrift utbrister Arvid Knutz: ”Tack Rättvik för Solleröloppet!” Rättvik hade tidigare arrangerat den nationella cykeltävlingen Siljan Runt, men av någon anledning lade de ner, och Sollerön fick ta över.

Det finns mer att läsa om Solleröloppets första år, t.ex. i Sool-Öen 1981, där Rune Svensson skriver om ”idrottsprofiler”. Då det gäller cykel nämner han Herman Öhman – 2 segrar i Siljan Runt, Lars Suther = ”ständiga tvåan”, Danielssons-bröderna från Utanmyra. Rune skriver vidare: ...Cyklisterna från den tiden var de verkliga amatörerna och fick bekosta sin utrustning själva. Arvid Knutz kan berätta hur de aktiva brukade göra sällskap på en tur till Stockholm, och av de firmastödda åkarna där nere köpte de ryggsäcken full med racerdäck som dessa åkare kasserat efter en punktering. Solleröcyklisterna åkte sedan hem och reparerade däcken för fortsatt användning.

Kommen så här långt känns det som om jag har glömt något viktigt. Kanske borde jag nämna cyklisterna vid namn, resultatlistor, tider och dylikt? Så jag besöker Mora Tidnings källararkiv med tidningslägg ända sedan 1800-talets slut fram till nutid. Nu gäller det att inte fastna i någon s.k. ”sned-med”, d.v.s. allt annat intressant som döljer sig i dessa stora, tjocka pärmar med gulnade och sköra Mora Tidningar inuti.

Om jag skulle börja med året 1932, under Rättvik? Strax före Midsommar-numret hittar jag en annons på första sidan som lyder: ”Nationell cykeltävling, Siljan Runt. Midsommarafton.”

Start och mål i Rättvik alltså.

Pärmen 1933 hittar jag tyvärr inte. Kanske någon annan sitter försunken i den?

Pärm 1934, måndagen den 18 juni. Alltså en vecka före midsommar. Under IDROTTSNYTT, ”Sollerö-Öhman vann Siljan runt på ny rekordtid”. Även Orsasjön runt vanns av Sollerö åkare. Lyckade cykeltävlingar med ett 30-tal deltagare. Nationella cykelloppet Siljan runt och Orsasjön runt ägde rum på söndagen 17 juni med ett 30-tal deltagare och Sollerö IF som arrangör.

Start och mål voro förlagda till Gesunda och såväl vädret som väglaget voro

utmärkta, med undantag av vägsträckan från Siljansnäs till mål, som var tungkörd.

Nästan samtliga fullföljde tävlingen och inga olyckor förekommo. Den som emellertid hade otur med sin dag var Lars Suther, som p.gr.a. cykelskada måste bryta loppet en mil från mål, där han låg som bäste man. Det gamla rekordet på 3,33,44 som innehades av Sven Andersson från Hesselby, blev slaget av de tre första åkarna.

Resultatet blev: (och nu nämner jag endast åkare för Sollerö IF)

Klass B, Siljan runt:		Orsasjön runt	
1) Herman Öhman	3,31,32	1) Oskar Danielsson	2,10,3,4
6) Karl Andersson	3,37,23,5	7) Janne Jönsson	2,15,18
7) Ivar Norén	3,37,29		
9) Karl Danielsson	3,38,29		

Sommaren 1934 fortskrider. Fredagen den 3 augusti finns under Sollerön en liten ”blänkare”.

”Solleröloppet på cykel”

Det är knappt någon tillfällighet att cykelsporten har en framskjuten plats inom Sollerön, om man betänker att öborna alltjämt äro beroende av sina flyttningar. Velocipeder har i många fall fått ersätta roddbåten, som alltmer kommit på avskrivning.

Och så en påminnelse om vad som komma skall:

Den 11 augusti anordnas distriktsmästerskapstävlingar på cykel på Sollerön.

Vidare:

Sollerö IF anordnar den 19 augusti det s.k. ”Solleröloppet”, som blir nationellt för samtliga klasser. Banan blir 90 km och kommer att gå Sollerön-Mora-Våmhus-Orsa-Mora-Sollerön.

Där har vi ju Brors programhäfte! Jag bläddrar vidare i den sköra Mora Tidningen.

Måndagen den 13 augusti under IDROTTSNYTT

Överskrift: Bengt Rudman och Herman Öhman segrade i D.M. Cykelmästerskapet avgjordes på lösa vägar i regn. Sollerö IF lagsegrade både på 100 och 10 km.

DM på cykel avgjordes på lördag och söndag 11-12 augusti, med Sollerö IF som arrangör. Vädret var miserabelt, regn föll, och vägarna voro blöta och lösa,

varför tävlingen icke kom att tilldraga sig det intresse från allmänhetens sida, som man väntat. Resultaten blevo också sämre än beräknat p.gr.a. den tungkörda banan.

På 10 km voro 11 man anmälda och på 100 km 12, men endast 9 startade på vardera loppet.

På 100 km segrade H. Öhman, Sollerö IF överlägset med 5 min. 12 sek. tillgodo på andre man, och 10 km vanns av B. Rudman, Borlänge CK, med 2 sek. före Danielsson, Sollerö IF.

Resultaten blevo (för soldpojkarerna):

100 km	10 km
1) Herman Öhman	2) K. Danielsson
4) I. Norén	4) H. Öhman
5) L. Suther	6) I. Norén
7) K. Danielsson	7) K. Andersson
	8) L. Suther

Fredagen den 17 augusti finns en stor och braskande annons på första sidan:

STARTEN var som helst. MÅLET blir ändock Sollerö IF:s stora sensommarfest å Sollerö idrottspark, lörd. och sönd. 18 och 19 augusti, kl 9 o. 8 e.m. Dans till tonerna av FOLKES DANSORKESTER, Borlänge. (I händelse av regn, dans å paviljongen)

Sönd. den 19 aug. m. start kl 1 e.m. NATIONELL CYKELTÄVLAN, SOLLERÖLOPPET å sträckan Sollerön-Mora-Våmhus-Orsa-Mora-Sollerön. (Programbil banan runt) /S.I.F.

Onsdagen den 22 augusti under IDROTTSNYTT kommer så resultatet av: "SOLLERÖLOPPET"

Den nationella cykeltävlingen Solleröloppet gick på söndagen. 23 ryttare kom i mål.

Segrare i klass A blev Sparv Erik Olsson, Falu CK.

Segrare i klass B blev E. Kroon, Falun, 2) H. Öhman, 3) I. Norén, 4) L.Suther, 7) Karl Danielsson.

Klass C: 2) O.Danielsson, 4) J.Ström

Oldboys:3) V. Sörman

Som synes cyklades det flitigt under sommaren 1934. Jag plockar slutligen fram Pärm 1935, bläddrar fram till midsommartiden och hittar den största annonsen

hittills:

Midsommarens SENSATION. Cykeltävlingarna ”Stora Solleröloppet” SILJAN RUNT och ORSASJÖN RUNT, midsommarafton, m. första start kl 8 f.m. från Sollerön.

Bland deltagarna märks Svenske mästaren BERNT CARLSSON, Festligheterna i övrigt börja lörd. d. 22 juni 9 e.m. med DANS efter TANGO BAND.

Midsommarafton Majstångsresning, därefter Dans efter ESTERS DANSOR-KESTER

Onsdagen den 26 juni 1935 finns en stor artikel under IDROTTSNYTT som, förutom alla resultat, omtalar att detta år var start och mål på själva Sollerön. Och – hör och häpna – det var värmerekord. 40 grader i solen och manfallet var stort. Så varmt att vår storfavorit Herman Öhman utgick!

Så har det rullat på, år efter år. Här sätter jag punkt för mitt första och sista idrottsreferat och önskar Solleröloppet med alla eldsjälars lycka till i fortsättningen.

Margit Andersson